

Aktualni pogledi na politiko, povezano z vojno v Ukrajini in Rusijo.

1. Splošno o politiki:

- a) Ravnanje politike je praviloma odraz interesov (države, religije, kapitala ali drugih družbenih elit, neredko pa tudi samih politikov). Pogosto je čustveno pogojeno, pri čemer sta fobija (strah, sovražnost) in religioznost čustvi, ki ju politika tudi v današnjih časih pogosto zlorablja.
- b) Stvarne razloge svojega ravnanja politika javnosti pogosto prikriva in pri tem uporablja učinkovito orodje, to je politično propagando. Ta se veliko poslužuje zavajanja in laži (etika je v politiki velik problem) in če jo podpirajo tudi javna občila (obvladovanju le teh namenja politika prav zato veliko skrbi). je politična propaganda zelo učinkovita.
- c) Na politično propagando se ljudje različno odzivamo:
 - Predvsem propagandi, da smo kot družba zunanje ogroženi (neredko tudi zaradi razlik v religijah), velik del prebivalstva hitro nasede in zato se to vrsto propagande močno zlorablja.
 - Del prebivalstva sprejema politično propagando kritično in pritrjuje predvsem tistim njenim vsebinam, ki jih je možno argumentirano podpreti. Takim skeptikom politika ni naklonjena in jim pogosto otežuje javno izražanje mnenj ali jim nameni še kaj bolj bolečega.

2. Kako gornje opredelitve delujejo v praksi, si oglejmo na primeru politike, povezane z vojno v Ukrajini:

- a) Zahodna propaganda za to vojno ves čas krivi Rusijo oziroma neposredno njenega predsednika Putina. Nemalo pa je takih, ki ne dvomimo, da jo je načrtno izzval Zahod (ZDA ob podpori EU), v prid temu mnenju navajam nekaj, a dovolj relevantnih argumentov:
 - Leta 2014 je v Ukrajini ob podpori ZDA oblast nasilno prevzela politika, ki je pričela rusko prebivalstvo (cca 8 mio ljudi) tako sovražno obravnavati, da je to izzvalo državljanko vojno. Naslednje leto sta sprti strani sklenili mirovni sporazum (Minsk 2), ki ga Ukrajina zaradi Zahodnih usmeritev (te je priznala tudi takratna nemška kanclerka Merkel) ni izvajala n tako se je državljanska vojna nadaljevala in se razvila v meddržavno vojno.
 - Ukrajina je s spremembo ustave leta 2019 rusko prebivalstvo proglasilo za tretjerazredne državljane in njihovo sovražno obravnavo dodatno zaostрила (prepoved uporabe ruskega jezika v šolah, prepoved časopisov v ruskem jeziku,... Poleg tega je v ustavo zapisala strateški cilj, da se Ukrajina vključi v Nato. Na te izzive se je februarja leta 2022 odzval Putin z agresijo, a jo je bil pripravljen hitro končati skladno z mirovnim sporazumom, ki se ga je na iniciativo turškega predsednika pripravilo v Istanbulu. Po navodilih Zahoda (angleškega premiera) Ukrajina tega sporazuma ni podpisala in agresija se je tako krvavo nadaljevala do današnjih dni.
 - Vojne v Ukrajini očitno ne bi bilo, če bi Ukrajina spoštovala sporazum Minsk 2, pa tudi ne v primeru, če bi podpisala in potem spoštovala mirovni sporazum, dogovorjen v Istanbulu. Tega ni počela, ker je sledila usmeritvam Zahodne politike, to je predvsem ZDA.
 - Letos v januarju je prišlo v Zahodni politiki do bistvene spremembe. V ZDA je vodenje države prevzel predsednik Trump, ki napoveduje, da bo vojno v Ukrajini v kratkem končal in tako tudi deluje. Tej njegovi nameri pa politika EU nasprotuje in vztraja pri nadaljevanju vojne, čeprav je očitno, da Rusije tudi zaradi njene nuklearne oborožitve ni mogoče vojaško poraziti.
 - Gornji pogled na vojno v Ukrajini politična propaganda EU dosledno prikriva. Zelo uspešno pa svoje prebivalstvo prepričuje, da je vojaško ogroženo zaradi agresivnih ambicij ruskega predsednika.
- b) Kot rečeno, so Zahodno politiko do Rusije, povezano z vojno v Ukrajini, doslej odločilno usmerjale ZDA in pri tem očitno uspešno zadovoljevale svoje interese, predvsem naslednje:
 - ZDA imajo velik primanjkljaj v trgovinski menjavi z EU in jim je to, da se EU danes z energijo ne oskrbuje več v Rusiji, v veliko korist. Namesto cenenege ruskega plina namreč EU sedaj kupuje večkrat dražji ameriški plin, dražja oskrba z energijo pa je tudi resno prizadela njeno konkurenčnost, od česar si ZDA lahko tudi veliko obetajo.
 - Vojna v Ukrajini prinaša ameriški orožarski industriji velike koristi.
 - Ukrajina ima bogata rodovitna zemljišča in ta so danes v znatnem delu v lasti ameriških družb.
 - Ukrajina bo očitno velik del svojih naravnih in energetskih potencialov prepustila v upravljanje (lastništvo) ameriškim družbam.
 - Poleg trgovinskega imajo ZDA tudi izjemno visoke proračunske primanjkljaje, ki se odražajo v velikem javnem dolgu države (znaša 132% BDP, povprečje EU je cca 80%). Ta problem je v znatnem delu posledica obsežnih sredstev, ki jih namenjajo za oboroževanje. Eden rezultatov vojne v Ukrajini bo tudi to; da naj bi EU v prihodnje namenila za oboroževanje bistveno več sredstev, od česar si ZDA tudi lahko obetajo koristi.
- c) Vojna v Ukrajini je za ZDA očitno »dobra naložba«, jim je pa povzročila tudi dodatno skrb: surovinsko in energetsko bogato Rusijo je namreč potisnila v naročje Kitajske, to je države, ki najbolj ogroža dosedanji primat ZDA v svetu. Reševanja te nemajhne zadrege se je aktivno lotil predsednik Trump in pri tem izhaja iz spoznanja, da je potrebno vojno v Ukrajini čimprej končati in Rusijo ne več sovražno obravnavati. Izgledi, da bo do miru res prišlo, so za sedaj obetavni, njegove osrednje postavke pa utegnejo biti približno te:
 - Ukrajina bo izgubila pretežno z ruskim prebivalstvom naseljene vzhodne pokrajine (Doneck, Lugansk...), ki jih je Rusija vojaško v večjem delu že zasedla.

- Ukrajina naj bi postala politično nevtralna država (po zgledu Avstrije), ne bo članica Nata, svoje narodne manjše pa bo obravnavala dosledno demokratično.
- EU in Rusija naj bi Ukrajino finančno podprli pri sanaciji posledic vojne.
- Ukrajina naj bi ZDA priznala nekatere ugodnosti pri črpanju njenih naravnih bogastev in upravljanju energetske infrastrukture.
- Sankcije proti Rusiji se ukinejo, odpravijo pa se tudi druge omejitve, ki otežujejo ekonomsko in politično sodelovanje med Rusijo in Zahodom.
- Sporazum o prenehanju vojne v Ukrajini podpišejo poleg Ukrajine in Rusije tudi ZDA in EU, Varnostni svet pa imenuje organ, ki bo nadziral njegovo uresničevanje.

d) Politika EU ravna v zvezi z vojno v Ukrajini že ves čas zelo nenavadno. O tem naslednje:

- To, kar navaja točka 2 b tega zapisa, govori v prid mnenju, da so ZDA vojno v Ukrajini izzvale tudi zato, da z njo ekonomsko oslabijo EU. Zakaj jim je EU politika v teh aktivnostih ves čas poslušno sledila, je težko razumeti. Še najbolj verjetna utegne biti razlaga, da to pot politika ni sledila interesom EU (glej točko 1 a), pač pa so v njej prevladala čustva, to je nenaklonjenost do Rusije, torej rusofobija. Slednjega je očitno veliko v državah, ki mejijo na Rusijo in so bile do nedavnega del Sovjetske zveze, v nemajhni meri pa v tem primeru vzpodbujajo nasprotja tudi razlike v religijah (pravoslavci, katoliki). Če je nenaklonjenost Rusiji, ki se jo zaznava v državah, ki mejijo na njo, še možno razumeti, pa je povsem nesprejemljivo, da taka čustva odločilno vplivajo na politiko EU; prav temu, to je pristni politični rusofobiji, smo namreč priča.
- Ko je predsednik Trump pred nedavnim pričel izvajati aktivnosti s ciljem, da konča vojno v Ukrajini, je bilo pričakovati, da ga bo EU politika v tem aktivno podprla. Žal se to ni zgodilo; ta politika namreč še vedno verjame, da je Rusijo možno in potrebno vojaško poraziti. Ker se glede tega sedaj povsem razhaja s politiko ZDA in se tudi na vojaške potenciale Nata ne more več opreti, je pričela na veliko propagirati obsežen program oboroževanja Evrope, saj naj bi nas Rusija ogrožala. Ekonomist Jože P. Damijan je v članku, objavljenem v Delu 15. marca, v tej zvezi zapisal, da politika z načrtovanim oboroževanjem vodi EU v ekonomski samomor. Očitno tako ravna le politika, ki jo prednostno navdihujejo še posebno za današnji čas najbolj neprimerna čustva.

3. Za zaključek še predlog relevantni političnih usmeritev:

a) EU politika naj bi v prihodnje dala prednost naslednjemu:

- Več dejavnikov (podnebne spremembe, kriza demokracije, izjemen razvoj Kitajske, pospešen tehnološki razvoj s poudarkom na umetni inteligenci, staranje prebivalstva.....) nakazuje, da moramo ljudje svoja medsebojna razmerja urejati drugače, kot smo jih doslej: namesto vojn in razprtij potrebujemo bistveno več sodelovanja, namesto zavajanj in laži več poštenosti, namesto pohlepa pa več empatije in solidarnosti.
- Vojno v Ukrajini je potrebno čimprej končati in z mirovnim sporazum zagotoviti razmere, da bodo sedaj sprte strani v čim večji meri in čimprej obnovile normalno sobivanje in sodelovanje.
- EU in njene članice se formalno demokratično upravlja, po vsebini pa ima to upravljanje vse bolj značilnosti strankokracije, to je vladavine političnih strank, ki daje interesom strank in kapitala prednost pred splošnimi koristmi in je tudi sicer upravljavsko neučinkovita. Demokracijo je torej potrebno sistemsko prenoviti in jo usposobiti, da bo njeno upravljanje učinkovito, pošteno in v korist večine.
- EU razvojno zaostaja, še predvsem za Kitajsko, kar bo njenemu prebivalstvu življenje vse bolj oteževalo. Zato mora krepiti svojo enotnost, upravljavsko učinkovitost in veliko več naporov vlagati v razvoj.
- Naš skupni cilj naj bo torej enota, demokratična, konkurenčna in socialno zgledno urejena EU, v kateri ni prostora za razprtije in vzdržuje spodobne odnose s svojimi sosedi, tudi z Rusijo.

b) Gornjih usmeritev sedanja evropska politika gotovo ni pripravljena in tudi ni sposobna uresničiti. Zato potrebuje temeljito kadrovske prenovi, vodstvo EU pa naj ima pri tem prednost.

Andrej Cetinski, Sinteza